

# **Lotsningslag 21.11.2003/940**

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

## **1 §**

### **Lagens syfte**

Syftet med denna lag är att främja säkerheten inom fartygstrafiken samt att förebygga miljöolägenheter som trafiken kan orsaka.

## **2 § (3.12.2010/1050)**

### **Definitioner**

I denna lag avses med

- 1) *lotsning* verksamhet i anslutning till manövrering av fartyg, varvid lotsen är befälhavarens rådgivare samt sakkunnig i fråga om vattenområden och sjöfarten,
- 2) *lots* en person som Trafiksäkerhetsverket genom beviljande av styrsedel har godkänt för verksamhet som lots på finskt vattenområde samt på den arrenderade delen av Saima kanal, och
- 3) *lotsningsbolaget* ett aktiebolag som bildats genom lagen om ombildning av Lotsverket till aktiebolag (1008/2010).

## **3 §**

### **Tillämpningsområde**

Denna lag tillämpas på lotsning vars syfte är att biträda fartyg på finskt vattenområde samt på den arrenderade delen av Saima kanal.

## **4 § (3.12.2010/1050)**

### **Lotsningsverksamheten**

Ingen annan än det lotsningsbolag som avses i denna lag får tillhandahålla lotsningstjänster eller bedriva lotsningsverksamhet.

Lotsningsbolaget ska ha beredskap att sköta sina uppgifter också under undantagsförhållanden i enlighet med vad kommunikationsministeriet bestämmer särskilt.

Lotsningsbolaget ska tillhandahålla sådana lotsningstjänster som avses i denna lag på de områden där lots enligt 5 § ska anlitas.

Utan hinder av vad som i denna lag bestäms om lotsning får på hamnområde även personer som hamnförvaltningen godkänt för uppdraget bedriva sådan verksamhet i anslutning till manövrering av fartyg i vilken personen i fråga verkar som befälhavarens rådgivare samt sakkunnig i fråga om vattenområden och sjöfarten.

#### **4 a § (3.12.2010/1050)**

##### **Lotsningsbolagets skadeståndsansvar**

Lotsningsbolaget är skyldigt att ersätta skada som förorsakats vid lotsningen, om skadan har orsakats uppsåtligt eller av grov vårdslöshet och med insikt att sådan skada sannolikt skulle uppkomma.

Maximibeloppet för lotsningsbolagets i 1 mom. avsedda skadeståndsansvar anges i 4 b §.

På lotsningsbolagets skadeståndsansvar tillämpas i övrigt sjölagen (674/1994) och skadeståndslagen (412/1974).

#### **4 b § (3.12.2010/1050)**

##### **Högsta skadeståndsbelopp**

Lotsningsbolagets ansvar för skada som uppstår vid lotsningen är högst 100 000 euro per skadefall.

Om det ansvarsbelopp som anges i 1 mom. inte räcker för att kompensera dem som är berättigade till skadestånd, fördelas ansvarsbeloppet i förhållande till storleken av deras fordringar.

#### **4 c § (3.12.2010/1050)**

##### **Hamnförvaltningens ansvar**

På den hamnförvaltning som avses i 4 § 4 mom. tillämpas vad som i 4 a och 4 b § föreskrivs om lotsningsbolaget, om den hamnförvaltning som avses i 4 § 4 mom. för uppgiften har godkänt en annan person än befälhavaren för eller styrmannen på det fartyg som rör sig på hamnområdet.

#### **5 §**

##### **Skyldighet att anlita lots**

Fartyg ska i de i 1 kap. 3 § 1 mom. 13 punkten i vattenlagen (587/2011) nämnda lotspliktiga allmänna farlederna på finskt vattenområde och på den arrenderade delen av Saima kanal anlita lots, om fartygets last är farlig eller skadlig eller om fartygets storlek det kräver. (27.5.2011/592)

Den i 1 mom. nämnda skyldigheten att anlita lots gäller också utländska statsfartyg som inte används för bedrivande av kommersiell verksamhet.

Skyldigheten att anlita lots gäller inte

1) fartyg som ägs av finska staten och som inte används för bedrivande av kommersiell verksamhet,

2) färja som hör till allmän väg och fartyg som enbart går i sådan förbindelsefartygstrafik som avses i lagen om främjande av skärgårdens utveckling (494/1981) eller motsvarande trafik inom landskapet Åland, eller

3) ryskt fartyg då fartyget enbart trafikerar den arrenderade delen av Saima kanal.

Befrielse från sådan skyldighet att anlita lots som grundar sig på fartygets storlek gäller

1) fartyg vars befälhavare Trafiksäkerhetsverket beviljat ett sådant linjelotsbrev som avses i 14 §,

2) fartyg vars befälhavare Trafiksäkerhetsverket beviljat en sådan dispens som avses i 16 §, (3.12.2010/1050)

3) fartyg i inrikestrafik på Saimens vattenområde.

(24.6.2010/645)

Trafiksäkerhetsverket kan av säkerhets- eller miljövårdsskäl också i övrigt besluta att en namngiven befälhavare eller ett visst fartyg ska anlita lots. (24.6.2010/645)

Genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om de fartyg som omfattas av skyldigheten att anlita lots.

**6 § (3.12.2010/1050)**

#### **Avgiftsskyldighet och prissättning**

Redaren för ett fartyg som anlitar lots är skyldig att betala lotsningsavgift i enlighet med vad som föreskrivs i denna lag.

För de lotsningstjänster som avses i denna lag tar lotsningsbolaget av det fartyg som ska lotsas ut en avgift som grundar sig på ett fast pris per enhet. Avgiften bestäms enligt det lotsade fartygets nettodräktighet och den verkliga lotsningssträckan.

På Saima kanal och på Saimens vattenområde tas det ut en avgift som grundar sig på ett nedsatt pris per enhet. Det nedsatta priset per enhet är maximalt två tredjedelar av det ordinarie priset per enhet.

Lotsningsbolagets styrelse beslutar om priset per enhet, det nedsatta priset per enhet och prissättningen av eventuella övriga prestationer. De avgifter som lotsningsbolaget tar ut ska vara skäliga med beaktande av de kostnader som orsakats och en skälig avkastning.

Inkomstförluster som drabbar lotsningsbolaget på grund av det nedsatta priset per enhet ersätts delvis eller helt och hållet av det anslag som reserverats för ändamålet i statens budget i enlighet med kommunikationsministeriets beslut.

Lotsningsbolaget ska hålla de priser per enhet och de nedsatta priser per enhet som tas ut samt de priser som tas ut för övriga prestationer och principerna för hur dessa fastställs offentligt tillgängliga. Dessutom ska eventuella prisnedsättningar och principerna för dem finnas till

offentligt påseende. Prisändringar ska meddelas minst sex månader innan ändringarna träder i kraft. De nya priserna kan träda i kraft tidigast vid ingången av kalenderåret efter ändringsmeddelandet.

L om Lotsverket 938/2003 har upphävts genom L om ombildning av Lotsverket till aktiebolag 1008/2010.

## **7 §**

### **Befälhavarens ansvar och skyldighet att lämna uppgifter**

Fartygets befälhavare ansvarar för manövreringen av fartyget även då han eller hon följer lotsens manövreringsanvisningar.

Befälhavaren skall lämna lotsen alla de uppgifter som är av betydelse med tanke på lotsningen.

## **8 § (3.12.2010/1050)**

### **Lotsens ansvar och skyldigheter**

Lotsen ansvarar för lotsningen. Lotsen ska för fartygets befälhavare visa upp en ruttplan baserad på uppdaterade sjökort samt andra uppgifter och anvisningar som behövs för att fartyget ska kunna framföras tryggt samt övervaka de åtgärder i anslutning till manövreringen av fartyget som är av betydelse med tanke på säkerheten i fartygstrafiken och miljöskyddet.

Lotsen är skyldig att meddela fartygstrafikservicen alla observationer av betydelse med tanke på sjöfarten, fartygets och de ombordvarandes säkerhet, miljöskyddet eller sjöövervakningen och tullkontrollen. Lotsen ska dessutom rapportera alla skador på det fartyg som lotsas eller skador som fartyget förorsakat samt om så krävs lämna tilläggsuppgifter om dem till myndigheterna.

Efter utförd lotsning ska lotsen på begäran för det däcksbefäl som befunnit sig på kommandobryggan under hela lotsningen och varit med om att styra fartyget eller navigera göra en anteckning om övningen i den utbildningsjournal eller motsvarande dokument som förs för att erhålla linjelotsbrev.

På lotsen tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar.

## **9 §**

### **Inledande och avslutande av lotsning**

Lotsningen börjar då fartyget lägger ut från kaj eller lättar ankar och lotsningen är slutförd vid ankomsten till hamn då fartyget har ankrat eller förtöjts vid kaj.

I övrigt börjar lotsningen när lotsen stigit ombord på fartyget och inlett lotsningen och är slutförd när lotsen har överlåtit lotsningen åt en annan lots eller avslutat lotsningen.

Lotsen kan, efter att ha överenskommit om saken med det lotsade fartygets befälhavare och om väderleks- eller isförhållandena det förutsätter, stiga ombord på och avlägsna sig från

fartyget även på andra ställen än vid lotsledens lotsplats. Fartygstrafikservicen skall underrättas härom.

#### **10 § (24.6.2010/645)**

##### **Anlitande av två lotsar**

Lotsen har rätt att på en lotsningsfärd ta med sig ytterligare en lots, om det behövs av vägande skäl som hänför sig till väder- eller isförhållandena eller navigeringen eller manövreringen av fartyget.

En person som utbildas till lots kan också tas med.

Om två lotsar måste anlitas vid lotsningen, ska fartygets befälhavare innan lotsningen inleds underrättas om vem av lotsarna som är ansvarig för lotsningen.

#### **11 §**

##### **Lotsens rätt att vägra utföra lotsning eller att avbryta lotsning**

Lotsen har rätt att vägra utföra en lotsning eller att avbryta en lotsning, om han eller hon anser att inledandet av resan eller att en fortsatt resa äventyrar säkerheten för fartyget, de ombordvarande, den övriga sjötrafiken eller miljön. Lotsen skall då omedelbart meddela fartygets befälhavare om orsakerna till vägran eller avbrytandet samt meddela fartygstrafikservicen om vägran eller om att lotsningen avbryts.

#### **12 § (24.6.2010/645)**

##### **Styrsedel för lots**

Lotsen är berättigad att utföra lotsningar i de farleder för vilka lotsen har fått lotsningsrätt med stöd av en styrsedel som utfärdats av Trafiksäkerhetsverket. För beviljande av styrsedel förutsätts att sökanden

- 1) innehar sjökaptensbrev,
- 2) har sådan hälsa och kondition som krävs av den som är i däckstjänstgöring på ett handelsfartyg,
- 3) har utfört övningsfärder i den farled som antecknas i styrsedeln,
- 4) har godkänts i en av Trafiksäkerhetsverket anordnad examen, (3.12.2010/1050)
- 5) har utfört en provlotsning i bägge riktningarna för en av Trafiksäkerhetsverket godkänd person i den farled som antecknas i styrsedeln,
- 6) i behövlig utsträckning behärskar finska och svenska.

Styrsedel för lots beviljas för viss tid, högst fem år, och kan förnyas på ansökan. För förnyande av styrsedel för lots förutsätts att lotsen visar att han eller hon bevarat sin

farledskännedom och har sådan hälsa och kondition som krävs av den som är i däckstjänstgöring på ett handelsfartyg.

Bestämmelser om styrsedelns innehåll samt närmare bestämmelser om förutsättningarna för beviljande av styrsedel utfärdas genom förordning av statsrådet.

### **13 §**

#### **Återkallande av styrsedel för lots**

Trafiksäkerhetsverket ska återkalla en styrsedel för lots om (24.6.2010/645)

1) lotsen inte längre har sådan hälsa och kondition som krävs av den som är i däckstjänstgöring på ett handelsfartyg, eller

2) lotsen inte längre i fråga om kunskaper och färdighet fyller de behörighetskrav som är en förutsättning för erhållandet av styrsedel.

Trafiksäkerhetsverket kan återkalla en styrsedel om (24.6.2010/645)

1) lotsen upprepade gånger bryter mot denna lag eller mot bestämmelser eller föreskrifter som utfärdats med stöd av den eller mot andra bestämmelser eller föreskrifter om fartygstrafiken, eller

2) lotsen i övrigt genom sina handlingar äventyrar säkerheten i fartygstrafiken.

I de fall som avses i 1 och 2 mom. kan lotsen genast åläggas att tillställa Trafiksäkerhetsverket sin styrsedel.

Om styrsedeln inte återkallas permanent skall i beslutet anges en viss tid, under vilken styrsedeln inte återbördas. Tiden räknas från det att lotsen delgivits beslutet eller senast i samband med att styrsedeln upphör att gälla.

### **14 § (24.6.2010/645)**

#### **Linjelotsbrev**

Trafiksäkerhetsverket kan på ansökan bevilja ett fartygs befälhavare fartygsspecifikt linjelotsbrev för en viss farled, om befälhavaren visar att han eller hon har kännedom om den farled fartyget använder. Linjelotsbrev kan under motsvarande förutsättningar beviljas även fartygets styrman.

För beviljande av linjelotsbrev förutsätts att sökanden

1) på den farled som antecknas i linjelotsbrevet i egenskap av befälhavare eller styrman har deltagit i navigeringen av det fartyg som avses i ansökan eller av ett motsvarande fartyg,

2) har blivit godkänd i en examen som Trafiksäkerhetsverket anordnat, (3.12.2010/1050)

3) har godkänts vid en provlotsning för en person som godkänts av Trafiksäkerhetsverket; provlotsningen ska utföras i den farled som antecknats i linjelotsbrevet i vardera riktningen eller den riktning som antecknas i linjelotsbrevet,

4) i behövlig utsträckning behärskar finska eller svenska.

I farleder som avses i 5 § i denna lag och som befinner sig inom en sådan VTS-centrals område som tillhandahåller rapporter enligt 5 § och navigationsassistans enligt 6 § samt fartygstrafikregleringstjänster enligt 7 § i lagen om fartygstrafikservice (623/2005) kan linjelotsbrev fås också under förutsättning att sökanden

1) uppfyller kravet enligt 2 mom. 1 punkten,

2) på engelska språket har avlagt den examen som avses i 2 mom. 2 punkten och den provlotsning som avses i 2 mom. 3 punkten, (3.12.2010/1050)

3) i behövlig utsträckning behärskar det engelska språket,

4) känner till de ortnamn på finska eller svenska som används vid navigering, fartygstrafikservice och isbrytningsservice på farledsområdet.

Linjelotsbrev beviljas för viss tid, högst fem år, och kan förnyas på ansökan. För förnyande av linjelotsbrev förutsätts att innehavaren av brevet visar att han eller hon bevarat sin farledskännedom.

Bestämmelser om linjelotsbrevets innehåll samt närmare bestämmelser om förutsättningarna för beviljande av linjelotsbrev och förnyande av linjelotsbrev utfärdas genom förordning av statsrådet.

## **15 §**

### **Återkallande av linjelotsbrev**

På återkallande av linjelotsbrev tillämpas på motsvarande sätt vad som i 13 § bestäms om återkallande av styrsedel för lots.

## **16 § (3.12.2010/1050)**

### **Dispens**

Trafiksäkerhetsverket kan på ansökan bevilja ett fartygs eller en fartygs- eller bogserenhets befälhavare eller styrman fartygsspecifik dispens från skyldigheten att anlita lots för fartyget, om fartygets bruttodräktighet är maximalt 3 700. Dispens kan även beviljas befälhavare eller styrman för isbrytare oavsett fartygets storlek. Dispens kan beviljas för antingen enskilda eller flera av de farleder som avses i 5 § 1 mom. i denna lag.

För beviljande av dispens förutsätts att sökanden

1) har långvarig erfarenhet av trafik på finskt territorialvatten eller på Saimens vattenområde, antingen på det fartyg som ansökan gäller eller på ett motsvarande fartyg,

- 2) har det behörighetsbrev för däcksbefäl som krävs för att arbeta som befälhavare eller styrman,
- 3) har sådan hälsa och kondition som krävs av den som är i däckstjänstgöring på ett handelsfartyg,
- 4) har en av Trafiksäkerhetsverket godkänd utbildning,
- 5) har godkänts i en av Trafiksäkerhetsverket anordnad examen, och
- 6) i behövlig utsträckning behärskar finska och svenska.

En förutsättning för beviljande av dispens är att varken fartygssäkerheten eller miljön äventyras. Dispensen kan förenas med villkor om vakttjänsten på fartyget eller det övriga befälets erfarenhet av fartygsnavigering.

Dispens beviljas för viss tid, högst fem år, och kan förnyas på ansökan under samma förutsättningar som det kan beviljas.

Trafiksäkerhetsverket kan återkalla dispensen om grunderna för beviljandet upphör att gälla, om den som fått dispens upprepade gånger bryter mot denna lag eller mot bestämmelser och föreskrifter som utfärdats med stöd av denna lag eller mot andra bestämmelser och föreskrifter som gäller fartygstrafiken eller om han eller hon i övrigt genom sina handlingar äventyrar säkerheten i fartygstrafiken.

Närmare bestämmelser om förutsättningarna för beviljande av dispens och om innehållet i beslut om dispens utfärdas genom förordning av statsrådet.

## **17 §**

### **Handräckning**

Lotsen har rätt att vid behov få handräckning av befälhavaren på statsfartyg samt av polisen, gränsbevakningsväsendet och tullverket.

## **18 § (24.6.2010/645)**

### **Tillsyn**

Kommunikationsministeriet sköter den allmänna styrningen och utvecklandet av lotsningsverksamhet enligt denna lag.

Trafiksäkerhetsverket övervakar iakttagandet av denna lag.

## **19 § (24.6.2010/645)**

### **Lotsningsförseelse**

Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet

- 1) tillhandahåller lotsningstjänster eller bedriver lotsningsverksamhet i strid med 4 §,

- 2) försummar skyldigheten att anlita lots enligt 5 §,
- 3) försummar skyldigheten att lämna uppgifter enligt 7 § 2 mom., eller
- 4) lotsar utan lagfäst rätt,

ska, om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag, för *lotsningsförseelse* dömas till böter.

## 20 §

### **Domstol**

I ärenden som skall behandlas enligt 4–11 § bestäms behörig domstol enligt 21 kap. sjölagen (674/1994).

Beslut som Trafiksäkerhetsverket har fattat med stöd av denna lag får överklagas på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen (586/1996). (24.6.2010/645)

## 21 § (3.12.2010/1050)

### **Närmare bestämmelser och föreskrifter samt allmänna undantag**

Närmare bestämmelser om verkställigheten av denna lag utfärdas genom förordning av statsrådet.

Trafiksäkerhetsverket meddelar närmare föreskrifter om utbildningar, examina och provlotsningar i anslutning till beviljandet av styrsedel för lots, linjelotsbrev och dispens samt för register över de styrsedlar för lotsar, linjelotsbrev och dispenser som verket beviljat.

Trafiksäkerhetsverket meddelar närmare föreskrifter om de farleder där lots ska anlitas och lotsplatserna samt publicerar en förteckning över dessa.

Trafiksäkerhetsverket kan på ansökan bevilja fartyg undantag från skyldigheten att anlita lots på grund av särskilda väderleks- eller isförhållanden eller för att inom ett begränsat område genomföra övningar eller räddningsverksamhet som hänför sig till internationellt samarbete eller för att förflytta sig till ett övningsområde eller område där räddningsåtgärder ska vidtas, om iakttagandet av bestämmelserna om skyldighet att anlita lots skulle vara uppenbart oändamålsenligt eller oskäligt komplicerat och förutsatt att fartygssäkerheten och miljön inte äventyras. På samma villkor kan Trafiksäkerhetsverket bevilja lotsningsbolaget undantag från skyldigheten att tillhandahålla lotsningstjänster.

## 22 §

### **Ikraftträdande**

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2004.

Genom denna lag upphävs lotsningslagen av den 6 februari 1998 (90/1998) jämte ändringar.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

Styrningssedel för lots eller linjelotsbrev som utfärdats eller befrielse från skyldighet att anlita lots som beviljats i enlighet med den upphävda lagen eller i enlighet med bestämmelser som utfärdats med stöd av den är dock giltiga under den tid som anges i beslutet om beviljande, såvida inte beslutet ändras eller upphävs med stöd av denna lag.

RP 39/2003, KoUB 3/2003, RSv 35/2003

#### **Ikraftträdelsestadganden:**

**24.6.2010/645:**

Denna lag träder i kraft den 2 augusti 2010.

Bestämmelserna i 14 § 3 mom. om linjelotsexamen på engelska tillämpas från och med den 1 juli 2011.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

RP 251/2009, KoUB 4/2010, RSv 69/2010

**3.12.2010/1050:**

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2011.

På skadestånd för skada som orsakats vid lotsning som utförts innan lagen träder i kraft tillämpas de bestämmelser som gäller vid ikraftträdandet även om skadan uppdagas först efter det att lagen har trätt i kraft.

Styrelsen för det aktiebolag som avses i lagen om ombildning av Lotsverket till aktiebolag kan med avvikelse från 6 § 6 mom. besluta om prissättningen för 2011 innan denna lag träder i kraft. Med avvikelse från 6 § 2 och 3 mom. ska prissättningens struktur under hela 2011 vara likadan som under 2010.

Dispens som före ikraftträdandet av denna lag beviljats från skyldigheten att anlita lots gäller den tid som dispens beviljats för, om inte beslutet ändras eller upphävs med stöd av denna lag.

Åtgärder som krävs för verkställigheten av denna lag får vidtas innan lagen träder i kraft.

RP 214/2010, KoUB 18/2010, RSv 211/2010

**27.5.2011/592:**

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2012.

RP 277/2009, MiUB 22/2010, RSv 355/2010